

SKIFT DRONNING!

Hvorfor er dette så viktig?

**Jo, planmessig dronning-
utskiftning anbefales fordi det gir
et BEDRET ØKONOMISK
RESULTAT for birøkteren! Det
er tre enkeltfaktorer som
hovedsakelig bidrar til dette,
nemlig at man har unge
dronninger, at dronningene har
godt arvemateriale og at man i
stor grad unngår sverming.**

HVORFOR UNGE DRONNINGER?

Større produksjon

En ung dronning har mye større eggleggingsevne enn en gammel dronning. Det medfører større bistyrke og dermed større honningutbytte. Man kan si at eggleggingsevnen er 100% når dronninga er 1 år gammel, 80% når hun er 2 år og bare 60% når hun er 3 år gammel. Honningutbyttet er positivt korrelert med eggleggingsevnen slik at vi kan regne med en gjennomsnittlig reduksjon av honningutbyttet på 10% for hvert år dronningen blir eldre. Man bør derfor skifte dronning i kuben annethvert år, med unntak av særdeles gode dronninger som gjerne kan stå i produksjon et år ekstra.

I tillegg svermer unge dronninger mindre enn gamle.

Bedre arvemateriale

Ved å gjennomføre en planmessig dronningutskiftning har man mulighet til å ligge helt i forkant av den avlsmessige utvikling. Hvis man lager eller kjøper dronninger etter de sist utvalgte avlsdronninger, kan man hele tiden ha bier som er av det beste materialet avlsarbeidet

til enhver tid fremskaffer. Norges Birøkterlags avlsarbeid omfatter brune bier og krainerbier (carnica). Avslmålene er stort honningutbytte, liten aggressivitet, stor tavlefasthet, liten svermetrang og stor varroaresistens. Det er også flere birøktere som driver avlsarbeid på buckfastbier og som selger dronninger fra disse.

SVERMING

Dronningskifte reduserer svermetrangen

Biene vil ikke skifte ut en ung, funksjonell dronning. Man er dermed bedre sikret mot sverming og perioder med redusert produksjon grunnet ikke-eggleggende ungdronning i kuben. Samtidig har man muligheten til å ha dronninger som er selektert på svermetreghet. Til sammen fører dette til at behovet for å gjennomføre arbeidskrevende svermehindrende tiltak reduseres kraftig.

Sverming gir problemer

Hvis kuben svermer medfører det redusert bistyrke. Litt avhengig av vær og paringsforhold tar det 3-4 uker før ungdronninga er i egglegging og kan starte arbeidet med å bygge opp bifolket igjen. Redusert bistyrke gir mindre honning. Man kan selvfølgelig fange inn svermen (hvis man finner den) og slå den sammen med bifolket slik at ulempen med redusert bistyrke reduseres, men dette er svært tidkrevende.

Sverming er økonomisk sett lite gunstig

Birøktere som ikke bryr seg med å skifte dronning må ta i bruk forskjellige tekniske inngrep for å hindre sverming. Noen gjør dette ved at man så snart det oppdages dronningceller, fjerner dronninga og setter den i en svak avlegger tatt fra samme bifolk. Cellene fjernes så fra det opprinnelige yngelrommet. Etter en

periode vil man kunne slå de to bifolkene sammen igjen og svermingen er avverget. Andre foretar oppdeling av kuben og lar en av cellene utvikles til en ny dronning i det opprinnelige yngelrommet mens gamledronninga settes i en avlegger. Kuben vil da ikke sverme, og man kan fjerne gamledronninga og forene de to bifolkene senere. Den store ulempen ved dette er at man faktisk avler frem svermevillige bifolk i og med at nye dronninger rekrutteres fra individ som viser stor vilje til svermetrang.

Noen birøktere driver også svermekontroll ved kun å skjære bort dronningceller etter hvert som de ansettes gjennom sesongen. Dette er vel den minst effektive metoden for å hindre sverming, da det ofte vil ta lang tid før biene slutter å ansette celler, samtidig som det er fort gjort av birøkteren å overse en celle slik at resultatet likevel blir sverming.

Alt dette fører til at man blir heltidsengasjert som birøkter store deler av sommeren. Man kan spørre seg hvor mye ekstra tid birøkterne egentlig er interessert i å bruke på svermehindring? Uten sverming hadde man kunnet stelt et mye større kubetall på samme tid. Ekstra arbeid gir lavere lønnsomhet pr. arbeidstime.

Avlsarbeid gir svermetrege dronninger

Bedømmelse av svermetrang er en høyt prioritert del av det sentrale avlsarbeid. Svermevillige dronninger vil ikke bli valgt ut for videre avl. Dette arbeidet har gitt resultater ved at man etter hvert har fått frem bier som bare unntaksvis viser svermetrang.

HVA SLAGS DRONNINGER BØR MAN SKIFTE TIL?

Gode dronninger kan man skaffe seg ved å larve om dronninger fra selekterte avlsdronninger i Norges Birøkterlags avlsmateriale. Fylkeslagene kan kjøpe dronninger fra Norges Birøkterlags avlsarbeid som skal stå til disposisjon for avlsformål for birøkterne i fylket. Noen dronningavlere rundt om i landet avler dronninger etter selekterte avlsdronninger fra Norges Birøkterlag eller andre gode dronninger for salg enten som uparede dronninger eller som ferdig parede dronninger. Ta kontakt med fylkeslaget for å få informasjon om hvor fylkesdronninger i ditt fylke befinner seg. Uparede dronninger kan enten pares i bigården eller settes ut til paring på parestasjon. Dersom man har kontroll over materialet i egen bigård ved at man fører notater over egenskapene aggressivitet, tavlefasthet, svermetrang, honningutbytte og eventuelt varroaresistens, vil man innimellom finne spesielt gode dronninger som kan egne seg som avlsdronninger. Vi anbefaler Norges Birøkterlags kurs i Dronningavl, dronningfornyelse og avleggerproduksjon.

Lykke til!